Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК ХС. Ч. 146. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го СЕРПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 4, 1983 No. 146. VOL. XC.

Висвятили нових православних єпископів в Польщі

Рим, Італія. — За вістками Українського Пресового Бюра, в Польщі висвячено у першій половині 1983 року двох православних єпископів, які мають бути душпастирями вірних Польської Автокефальної Православної Церкви, переважно українців і білорусинів. Та церква має свого митрополита і шістьох єпископів, хоча вірних начисляє лише біля 150,000.

Новими єпископами стали о. Олександер Адам Дубець, висвячений 30-го січня 1983 року на єпископа Перемиського і Сяніцького. Він походить з Лемківщини, а батько його загинув у концентраційному таборі в Авшвіці. Родину нового єпископа вивезено до Польщі в 1947 році. Отець О. Дубець вступив в монаший сан коротко перед висвяченням на єпископа.

Відтак 13-го квітня 1983 року висвячено у Варшаві у православній церкві св. Марії Магдалини о. Івана Анхим'юка на єпископа Бєльського. Цей єпископ завершив свої студії у Християнській теологічній академії, Православній академії в Загорську, СССР, та закінчив протестантську богословію в Цюріху, Швайцарія. Він є членом польської екуменічної ради, займається зовнішніми справами Православної Церкви і буде викладати у Християнській академії в Варшаві Новий завіт.

За офіційними статистичними даними в Польщі перебуває 350,000 українців католиків, але вони не мають ані одного свого єпископа, лише двох генеральних вікаріїв.

Фундація ім. Р. Смука дала дотацію міннесотському центрові

Міннеаполіс, Мінн. — Українсько-Американська Фундація пам'яті Романа В. Смука, мол., призначила міннесотському Дослідчому центрові історії іміграції 500 долярів.

Згідно з бажанням Романа І. Смука, ст., президента Фундації, ця сума буде вжита для дальших українсько-американських студій в Дослідчому центрі.

Як відомо, декілька років тому відомий громадський діяч з Чикаґо, д-р Роман Смук, ст., правник по професії, створив фундацію в пам'ять свого покійного сина, інженера аеронавтики, Романа, мол. Фундація виділює з прибутків фонди на індивідуальні стипендії та на наукові проєкти з різних ділянок українознавства. Сума 500 дол. для міннесотського Центру є власне одною з таких дотацій.

Відбудеться з'їзд української молоді

Рим, Італія. — Як повідомляє Українське Пресове Бюро, тут відбудеться у днях 27-28 і 29-го серпня 1983 року з'їзд української молоді для відзначення 50-річчя здвигу „Українська Молодь Христові" і Ювілейного Року Відкуплення, що його святкує Католицька Церква.

Учасниками з'їзду будуть молоді українці з усіх країн поселення, які своєю участю мають засвідчити вірність Українській Католицькій Церкві та солідарність з вірними в Україні. В програмі з'їзду намічені: доповідь о. Івана Музички, дискусійні панелі, проповідь о. Любомира Гузара, Служби Божі, що їх відправлять єпископ Михайло Гринчишин і архиєпископ-коадьютор Мирослав Любачівський, та зустріч з Патріярхом Йосифом.

Запляновано теж прогульки з Німеччини, Великої Британії та інших країн, а учасники будуть перебувати в Римі у приміщеннях Домус Пачіс. В часі з'їзду буде також нагода для товариських зустрічів та оглядин Риму і його околиць.

Доля переселених осіб буде темою конференції

Торонто, Онт. — Канадський Інститут Українських Студій та Історичне Товариство Багатокультурности в Онтаріо влаштовують наукову конференцію, присвячену питанню переміщених осіб, зокрема українців, після Другої світової війни. Конференція відбудеться в днях 3-6-го листопада 1983 року і її програмою займаються Всеволод Ісаїв, Юрій Божик з Торонтонського університету та Роман Сенкусь з Канадського Інституту Українських Студій.

В запланованих 11-ох сесіях будуть обговорені питання: проблеми втікачів Другої світової війни, літературна діяльність переміщених осіб, діяльність молодечих і студентських організацій, економічне положення в таборах переміщених осіб, політичне життя в таборах, культурна активність, намагання СССР щодо повороту втікачів, поміч у переселенні українців з таборів до ЗСА і Канади, релігія і церкви в таборах переміщених осіб і вплив життя переміщених осіб на їхню психіку і соціяльний стан.

Конференція вперше дає можливість поглянути на період після Другої світової війни в науковому аспекті та дасть відповідь на ряд питань, які мають до сьогодні вплив на українську громаду в Північній Америці.

До участи в конференції зголошені відомі українські науковці, літератори і представники поодиноких ділянок українського життя.

Конференція відбудеться в приміщеннях Торонтонського університету в колеґджі св. Михаїла.

Помер П. Івасишин, секретар 308-го Відділу УНС

Фервю Гайтс, Ілл. — У п'ятницю, 15-го липня 1983 року, тут помер на 74-му році життя прикладний громадянин, батько родини, активний союзовий діяч та секретар 308-го Відділу Українського Народного Союзу від 1927 року бл. п. Петро Івасишин.

Покійний народився 2-го червня 1909 року, весь час був активний в українському житті, не зважаючи на його обов'язки в праці на пості сержанта поліції. Перейшовши на емеритуру, П. Івасишин все ще працював доривочно на поліційній станиці і сторожем у банку та був заслуженим членом поліційної асоціяції в Іллиной та багатьох інших організацій.

Громада відпровадила Покійного на вічний спочинок на цвинтар Мт. Кармел з церкви св. Альберта після заупокійної Богослужби. Залишились в жалобі дружина Анна з дому Сокальська, сини Петро і Тома, брат Йосип та дальша родина.

ШУЛЦ І БОЛДРИДЖ ЗАЯВИЛИСЬ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯМ ТОРГІВЛІ З СССР

Вашінґтон. — Державний секретар Джордж Шулц і секретар Департаменту торгівлі Малколм Болдрідж заявились за лібералізацію у торговельних відносинах між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом, зокрема вони рекомендують облегшити експорт до СССР машин для рафінерії оливи і природнього газу.

Рекомендації згаданих членів кабінету президента Роналда Реґена мали б ніби то послужити черговим доказом доброї волі Америки у зменшенні напруження між обидвома країнами і пожвавлення торгівлі між ними. Як відомо, минулого четверга, 28-го липня, була проголошена у Вашінґтоні нова угода між ЗСА і СССР про закуп американського зерна на великі суми. СССР зобов'язався закупити в ЗСА 50 відсотків більше збіжжя як у минулих роках на протязі чергових п'ять років.

Рекомендації Шулца і Болдріджа були подані Президентові у формі листів, не зважаючи на застереження до цієї справи секретаря Департаменту оборони Каспара Вайнберґера. У Вашінґтоні стало відомо, що президент Р. Реґен прийме, принаймі частинно, рекомендацію Шулца і Болдріджа, хоч раніші уряди ЗСА наклали були ембарґо на вивіз модерної технології до комуністичних країн. Зробив це зокрема колишній президент Джиммі Картер в 1978 році у відповідь на ув'язнення Анатолія Щаранського й Александра Ґінсбурґа, двох відомих совєтських дисидентів. Заборона була ще більше затіснена в 1980 році, після доконаної Совєтським Союзом інвазії на Афганістан. Ембарґо тоді було поширене також на вивіз зерна та багатьох інших продуктів.

Теперішня Адміністрація знесла ембарґо на вивіз зерна, але не зносила його з інших виробів, зокрема модерної технології, а також газових проводів, які совєти задумували зужити на приспішену будову газопроводу з Сибіру до Західньої Европи. Пізніше Уряд дещо облегшив вивіз проводів, мабуть під тиском західньоевропейських альянтів, які зацікавлені не тільки газом, але взагалі поширенням торгівлі з СССР.

Завершується підготова до Дня УНС Філядельфійської Округи

Філядельфія, Па. — Управа Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Філядельфійської Округи, яку очолює голова Петро Тарнавський, інформує, що підготова до запляннованого на неділю, 14-го серпня ц.р., традиційного Дня УНСоюзу поступово завершується.

Комітет подбав про багату і різноманітну програму, завданням якої в першу чергу є відзначення ювілеїв союзових видань, а саме 90-річчя найстаршого у вільному світі українського щоденника „Свобода", 50-річчя „Українського Тижневика" і 30-річчя дитячого журналу „Веселка". Під час свята буде виступ танцювального ансамблю при українській католицькій церкві св. Михаїла в Фреквіллі, Па., будуть відзначені й вшановані заслужені союзові діячі — піонери Філядельфійської Округи. Також буде виграша цінних грошових нагород, а при тому буде забава при звуках оркестри „Вечірня Зірка". Для найменших будуть різні несподіванки. Управа теж подбала і про те, що діятиме кухня з традиційними українськими стравами, а для спрагнених будуть зимні і гарячі напитки.

До участи в тому Дні УНСоюзу Управа Окружного Комітету запросила все союзове членство і всіх земляків філядельфійської метрополії та сусідних місцевостей. Також запрошено до участи союзові округи Пенсильванії і інших стейтів. Управа не забула запросити і членів Екзекутивного Комітету УНСоюзу та редакторів „Свободи" і „Українського Тижневика".

У зв'язку з тим запрошенням чотири члени Екзекутивного Комітету затруднені в Головній Канцелярії візьмуть участь у згаданому святі на чолі з головним предсідником д-ром Іваном Флисом. Також заповіли свою участь в святі головний редактор „Свободи" Зенон Снилик і редактор „Українського Тижневика" Рома Сохан-Гадзевич. До участи в святі запрошено довголітнього головного редактора „Свободи", а тепер редактора-емерита Антона Драгана, який запевнив, що візьме участь в цьому святі. Також в згаданому святі візьмуть участь і позамісцеві члени Головного Уряду і голови сусідних округ. Присутнім на цьому ювілейному святі буде кандидат на посадника Філядельфії від республіканської партії Джан Еґан.

Управа пригадує, що Союзовий День відбудеться на посілості Українського Спортового Осередку „Тризуб" в Горшамі, Па. Посілість та є при дорогах Кавнті Лайн і Ловер Стейт та обіймає 28 акрів землі і під сучасну пору є найкращим відпочинковим місцем для мешканців Філядельфії й околиці. Також Управа інформує, що Союзовий День відбудеться без огляду на погоду, бо на площі є збудований просторий „Тризубівський Клюб".

Заплянували зустріч старших одумівців

Аккорд, Н.Й. (О.Ш.). — В цьому 1983 році серед старших одумівців виникла ідея зорганізувати вакаційну зустріч старших одумівців тут на одумівській оселі „Київ". Ця зустріч відбудеться в днях 11, 12, 13 і 14-го серпня ц.р.

В програмі зустрічі заплановані два цікаві вечори.

Один з них — це авторський вечір одумівця Миколи Вірного, який відбудеться в п'ятницю, 12-го серпня в 7-ій год. вечора. Другий вечір присвячений 20-літтю з дня смерти надхненника ОДУМ-у Івана Бгряного, одного з найвизначніших українських письменників-поетів, публіцистів, суспільно-громадських діячів і політиків.

Цей вечір відбудеться в суботу, 13-го серпня. Початок 4-та година. В програмах обох вечорів буде читання творів та їх обговорення. На цю зустріч і участь у програмі запрошують одумівці всіх громадян.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ вислав до Міссісіпі 322 обсерваторів, які у вісьмох повітах мали б наглядати над перебігом передвиборів і пізніше звітувати генеральному прокураторові. Таке потягнення було зроблене на вимогу і зажалення багатьох виборців, зокрема неґритян, які надіслали до Вашінґтону документацію про фальшування виборів у їхніх повітах, а окрема делеґація у зустрічі з речниками Департаменту справедливости зуміла переконати генерального прокуратора Вілліяма Френча Смита про надужиття і дискримінацію під час виборів.

ЗАВОРУШЕННЯ В ЧАДІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Нджамена, Чад. — Міністер інфромації Чаду заявив у понеділок, 1-го серпня, що лівійські літаки провели нові бомбардувальні рейди на північне місто-оазу Фая-Ляржо.

Міністер Сумайля Магамат сказав репортерам, що якщо рейди бомбардувань продовжуватимуться, положення може ускладнитися тому, що урядові війська не мають протиповітряної зброї.

Військовий командир у Фая-Ляржо, яке було відбите в суботу урядовими військами, заявив у радіопередачі до столиці: „Тепер, як я говорю з вами о 10-ій годині ранку, лівійські повітряні сили атакують нас".

У повідомленні про бої за Фая-Ляржо військове командування Чаду подало, що урядові війська вбили понад 800 заколотників, а 1,200 взяли в полон у чотиригодинному бою за контролю над містом, яким оволоділи 24-го червня заколотники колишнього президента Ґукуні Уеддеї, підтримуваного лідером Лівії Муаммаром Каддафі.

В іншому випадку відносно боїв у Чаді Державний департамент ЗСА повідомив у понеділок про те, що ЗСА постачатимуть Чадові протилетунську зброю, „даючи його силам у Фая-Ляржо кращу можливість оборонятися проти триваючих рейдів лівійського військового летунства".

Повідомлення Державного департаменту про військову допомогу наступило після гострої заяви в неділю у підтримку законного уряду Чаду, в якій ЗСА осуджують „відкриту агресію" лівійського летунства.

В понеділок також Франція повідомила про надання Чадові допомоги протилетунською зброєю. Про це рішення повідомив речник фарнцузького уряду Макс Ґалльо незадовго перед тим, як президент Чаду Гіссен Габре попросив Францію надати Чадові повну підтримку французьких військово-повітряних сил.

Обвинувачення Чаду про те, що лівійські літаки продовжують бомбардувати Фая-Ляржо, змусило ЗСА видати наказ своїй бойовій групі літаконосця „Айзенгавер" спостерігати за розветком подій у Чаді і „бути готовим до дій" у випадку, коли Лівія продовжуватиме бомбардування свого південного сусіда. Одначе офіційні особи Пентаґону подали, що такий наказ не означає об'явлення тривоги на літаконосці та супровожуючих його військово-морських одиницях.

У світі

ЗАХІДНІ КОРЕСПОНДЕНТИ ПОВІДОМИЛИ з Варшави, що засновник і лідер забороненої тепер профспілки „Солідарність" Лех Валенса повернувся з місячної відпустки на корабельню в Ґданьску і поновив своє зобов'язання зустрітися з підпільними лідерами „Солідарности", але він відмовився подавати подробиці його дальшої діяльности чи плянів відсвяткування третьої річниці „Солідарности" 31-го серпня цього року.

З КЕЙП ТАВНУ, ПІВДЕННА АФРИКА, повідомили в понеділок, 1-го серпня, що хірурґ Кристіян Барнард, який перший в історії медицини зробив перещеплення серця людині 15 років тому, іде на пенсію у віці 60 років тому, що гостра хвороба артриту не дозволяє його рукам робити операції. Хірурґ Барнард сам попросив звільнити його з завідуючого хірурґічним відділом славної лікарні Ґрут Шур в Кейп Тавні.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЄГИПТУ НАКАЗАВ у понеділок, 1-го серпня, звільнити брата і трьох племінників убитого президента Анвара ель-Садата з ув'язнення. Одначе суд підтвердив постанову суду нищої інстанції про замороження їх майна, а також майна сімох інших членів родини Садатів. Ісмат ель-Садат був ув'язнений в жовтні минулого року обвинувачений в шахрайстві, махінаціях чорному ринку та інших зловживаннях, в наслідок чого він нагромадив капітал у сумі понад 100 мільйонів долярів.

УРЯДОВІ ДЖЕРЕЛА Срі Лянки повідомили в понеділок, 1-го серпня, що ця країна розірвана внутрішніми безпорядками, викликаними „одною великою державою", звернулася до ЗСА за обіцяною військовою допомогою проти чужоземного нападу. Уряд виарештував членів просовєтських політичних партій та розглядає заходи зменшення числа персоналу совєтського посольства. Спокій повільно повертається на вулиці міст Срі Лянки після цілого тижня міжнаціональних і міжрелігійних безпорядків, в яких загинуло щонайменше 239 осіб в цій острівній країні, яка колись називалася Цейльон.

НОВИЙ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Португалії, 58-літній соціяліст Маріо Соарес, визначаючи положення в країні кілька тижнів тому сказав: „Не дуже приємно управляти Португалією в даний час". М. Соарес, переможець у виборах 25-го квітня, об'єднав своїх соціялістів з депутатами другої по величині партії соціял-демократів і утворив найбільшу парляментську коаліцію — 176 місць з загального числа 250 — за всю історію попередніх післяреволюційних 14-ох урядів за останні дев'ять років. В руках Соареса політичні засоби, щоб здійснити свою програму, але у нього бракує економічних засобів. Тому, замість бути в наступі, Соарес роздумує над тим, як найкраще пережити економічну кризу, застосовуючи ощадність, підвищення цін і навіть збільшення безробіття. Це гіркі ліки, але 13 більйонів боргів за кордоном змушують саме так лікувати хворий організм країни.

ПІВДЕННА КОРЕЯ три десятиліття після припинення Корейської війни 27-го липня 1953 року зробила „чудо". Її економічна політика під керівництвом вишколеної в основному в Америці еліти показала взірець цивілізованого керівництва. Ще в 1960 році Корея була сільсько-господарською країною, а її економіка була на рівні економіки таких країн, як Індія і Срі Лянка (відома тоді як Цейльон) і дещо краща, ніж у Північній Кореї, другій комуністичній половині країни. З того часу південнокорейська економіка виросла до передових економік інших розвинутих країн. Дохід населення на одну особу в середньому з 83 долярів у 1961 році зріс до 1,696 долярів на душу населення в минулому році. Але політичний розвиток Південної Кореї все ще відстає від економічного.

ШІСТЬ ГРУП ВОЮЮТЬ В ЛИВАНІ

Бейрут, Ливан. — Західні кореспонденти повідомляють з Бейруту, що у вівторок, 2-го серпня, шість окремих армій брали участь в різних боях в Ливані, підкреслюючи тим, що положення в цій країні, особливо безпека, постійно погіршується.

Палестинські фракції воювали одна з одною та з армією Ливану в долині Бекаа на сході Ливану. Ізраїльські війська вели бої з Сирійцями в південній частині цієї долини, а інші ізраїльські частини вели перестрілку біля Сидону з фалянгістською християнською міліцією, яку вони хочуть витіснити з південного Ливану.

Бої між різними ливанськими групами та окупаційними військами ставлять основну перешкоду на дорозі перших спроб американського спеціяльного посланця на Близький Схід Роберта МекФорлейна для полагодження ливанської кризи. Американський дипломат, який прибув до Бейруту в неділю вечором, зустрівся з президентом Ливану Аміном Ґамаєлем в гірському селі Бікфея на північ від Бейруту. Вони обговорювали новий американський підхід до питань виведення всіх чужинецьких військ з Ливану.

Р. МекФарлейн який відмовився від зустрічі з репортерами, згідно з офіційними висловлюваннями ливанських представників і преси, старається організувати переговори про відведення ізраїльських і сирійських військ у східньому Ливані. Після такої угоди про взаємовідведення мало б наступити проголошення обидвома державами термінів і порядку одночасного виведення їх військ з усієї території Ливану.

У вівторок вечором американський посланець виїхав до Ізраїля. Він також надіється відвідати Сирію, державна преса якої вже другий день підряд не перестає гостро нападати на американську дипломатію на Близькому Сході.

Важливість відділення ізраїльських і сирійських військ від себе знову стала очевидною у вівторок, коли ізраїльські танки і артилерія відкрили вогонь по сирійських позиціях у Кфар Квод п'ять миль від Рашеє біля сирійського кордону.

Згідно з твердженням ізраїльського військового речника, ізраїльці почали стріляти після того, як сирійський кулемет обстріляв ізраїльські позиції поблизу.

Сирія знов відкинула плян

Бейрут, Ливан. —Спеціяльний посланик президента Роналда Реґена на Близький Схід Роберт МекФарлейн зустрівся в понеділок, 1-го серпня, з високими представниками Ливану в його першій спробі посередництва в переговорах про виведення всіх чужинецьких військ з Ливану, але Сирія знов відкинула нові американські зусилля в цьому напрямі.

На схід від ливанської столиці в контрольованій сирійцями частині східньо-ливанської долини Бекаа бої між різними фракціями палестинців посилилися, а речник Палестинської Визвольної Організації повідомив, що ще дві бази вірних Арафатові частин перейшли в руки бунтарів.

„Положення в долині Бекаа небезпечне", заявило аґенство новин ПВО ВАФА на 10-ий день запеклих боїв між вірними Арафатові частинами і бунтівниками в його фракції Фата, які розпочали бунт ще в травні.

„Сирійські війська оточили позиції Фата і загрожують очищенням їх", — повідомило аґентство.

Поразка сторонників Арафата означає, що цей район перейшов під контролю сирійців і підтримуваних Сирією палестинських партизанів. Приблизно 10,000 партизанів Арафата залишаться відокремленими в північному ливанському порті Тріполі.

Сам Арафат, перебуваючи тепер у Тунісі, обвинуватив президента Сирії Гафеза аль-Ассада у змові з державним секретарем Джорджом Шулцом очистити долину Бекаа до 1-го вересня від сил ПВО.

Спеціяльний посланець МекФарлейн, який прибув до Ливану в неділю, зустрічався двічі з високими представниками ливанського уряду, включаючи міністра закордонних справ Еліє Салема. Посол ЗСА в Ливані Роберт Диллон, який був на обидвох зустрічах, заявив, що МекФарлейн зустрінеться з президентом Аміном Ґемаєлем перед „можливим виїздом" до інших країн: Ізраїля, Сирії, Савдійської Арабії та Єгипту.

В Америці

ДЕПАРТАМЕНТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА заповів, що вже в цьому місяці він розподілятиме більшу кількість харчових продуктів для стейтів, призначених для бідної верстви населення. Секретар Департаменту Джан Блак проголосив це під час свого перебування в Нешвиллі, Тенн., а речник Департаменту у Вашінґтоні подав кореспондентам докладніші подробиці пляну. Дейвид Лейн заявив, що система розподілу ще не розпрацьована в деталях, але в рахубу входять такі харчові продукти як сир, пісне порошкове молоко, мід, кукурудзяна мука та інші харчі.

СЕКРЕТАРІЯТ МОРСЬКОЇ ФЛЬОТИ ЗСА звернувся до федерального суду з проханням відкинути вимогу родин загинувших під час військового обов'язку 14-ох вояків на літаконосці „Німіц" в 1981 році, які скаржать секретаріят фльоти на грубі мільйони долярів. На думку речників цього Департаменту вояки загинули під час виконування звичайної військової служби і цей випадок не підлягає нормальній судовій процедурі. Інакше родини загинувших у Кореї чи В'єтнамі вояків мали б також право скаржити федеральний Уряд за своїх синів.

У ПОРТЛЕНДІ РОЗПОЧАЛАСЬ 1-го серпня ц.р. крайова 75-та з черги, конференція губернаторів, у програмі якої є обговорення не тіль проблем стейтів, але також становища до всекрайових справ, зокрема економіки, внутрішньої і зовнішньої політики, передвиборчих спекуляцій, розподілу допомог з федерального скарбу для стейтів тощо. Вже на самому початку конференції деякі губернатори запропонували включити в програму справу Центральної Америки і винести в тій справі окрему резолюцію та рекомендації для федерального Уряду. Найбільшими турботами губернаторів є питання підвишки податків в стейтах і збільшення послуг для мешканців. Це можна зробити тільки тоді, як Адміністрація президента Реґена погодиться на зниження оборонного бюджету і перекине відповідні суми для допомоги стейтам. Виглядів на це мало і тому атмосфера на конференції є дещо пригноблююча. На конференції виступав віцепрезидент Джордж Буш.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Скандал у Конґресі

Конґресмени і сенатори — це також люди і не можна вимагати від них, щоб вони були „надлюдьми". Духовники є також тільки люди, але вони проповідують слово Боже і тому мусять так поводитись, щоб вірні бачили і знали, що ці проповідники самі поводяться так, як кажуть поводитись вірним. Конґресмени і сенатори — це члени законодатних палат, це законодавці, і тому правильно всі громадяни, які вибирають їх на те високе й почесне становище вимагають, щоб своєю поведінкою, також у приватному житті. вони були прикладом для їхніх виборців, для всіх громадян країни.

Існує в Палаті громад окрема Комісія етики. Вона цілий рік розгойдувала справу двох конґресменів — демократа Джеррі Стадса і республіканця Деніела Крейна. Перший із них признався, що тому 10 років (тепер має 46 літ) мав статеві зносини з 17-літнім хлопцем-післанцем в Конґресі. Він признав, що він гомосексуаліст. Як він поводився на протязі минулих 10 років — не сказано, але за газетними твердженнями-на основі нарад Комісії етики — його гомосексуалізм був між конґресменами загальновідомий. Другий конґресмен, сумної слави герой цієї скандалістики, 47-річний батько шестеро дітей, признався, що він мав роман з 17-літньою службовичкою Конґресу. Обидва виправдували себе ніби добровільною згодою своїх партнерів. Конґресмен Даніел Крейн виголосив цілу експіяційну промову на тему вини і кари, признавався до вини і перепрошував колеґ і виборців. Коли обидва конґресмени стояли впереді залі й вислухували текст вистилізованої окремою Комісією гострої догани, то це нагадувало дещо „каяття", що його мусять публічно робити різні „вороги народу" в Совєтському Союзі. Проте різниця велика й основна: там ідеться про політику і про переслідування людей за їхні погляди та про пімсту поневолювача супроти противників режиму. Тут ідеться про оборону принципів моралі у законодатній установі.

За всю історію Америки рівно 20 конґресменів провинились на різний лад і дістали „догану" в наслідок слідства Комісії етики. Це були здебільшого історії на тлі неетичних романтичних пригод законодатців або наркоманії. Тільки один випадок записався в історії Конґресу своїм сутополітичним характером. Преса і самі законодатці тоді роздули цю справу до розмірів скандалу: безпардонна кампанія покійного республіканського сенатора зі стейту Вісканзін, Джозефа МекКарті проти інфільтрації комунізму в ряди державного апарату, армії і самого Конґресу.

Джозеф МекКарті був принципіялістом і людиною різкою, наразив собі багатьох сенаторів і людей із світу преси і довів до того, що його Сенат „засудив", що й закінчило його політичну кар'єру. Теперішні обидва конґресмени, що їм висловлено „догану" не вирікаються дальшої кар'єри. Кожний з них заповів, що в найближчих виборах буде знову кандидувати. Годі передбачити, чи виборці в їхніх округах матимуть дальше довір'я до тих своїх представників, які своїм поведенням кинули погане світло на ввесь Конґрес. Але в Америці все можливе. Пригадаймо жалюгідну історію, як то сенатор Едвард Кеннеді злетів із своїм автом з мосту в затоці біля Чаппаквідіку в стейті Массачусетс, де затонула 23-літня секретарка його брата Роберта Мері Копечне, Кеннеді поводився тоді і після того випадку так скандально, що „Рідерс Дайджест" точка за точкою доказав неправду його зізнань перед поліцією. Проте його перебрали на сенатора з Массачусетс і він навіть мав відвагу кандидувати на президента Америки та далі грає в цій країні поважну ролю.

У добро Палати Репрезентантів треба записати, що на повному засіданні Палати 21-го липня ц. р. 420 членів Палати голосували „за висловленням догани" їхнім колеґам і тільки три конґресмени стримались від голосування в обох випадках. Це доказ, що величезна більшість членів Конґресу таки здає собі справу, що участь в американській законодатній установі обов'язує її членів до такої поведінки, як належить людям на таких високих державних становищах. Зрештою, Америка не єдина, де час від часу суспільство схвильоване і потрясене виявленням скандалів на верхівці державно-політичного світу.

Найгірше, коли скандалістика має характер національно-державної зради, — шпигунства у користь смертельного ворога власної батьківщини і всього вільного світу. Якщо б не було таких скандальних випадків зради, то совєтська імперія не мала б теперішнього арсеналу зброї.

Степан Женецький

ЧОМУ ІДЕЇ „СОЛІДАРНОСТИ" НЕ МАЛИ УСПІХУ СЕРЕД УКРАЇНЦІВ?

I.

Коли на початку 1980 років у Польщі почала діяти польська, незалежна від режиму, професійна спілка „Солідарність", у ряди якої зразу вписалося понад 10 мільйонів польських робітників усіх категорій та яка, силою фактів після Комуністичної партії і уряду, стала другим (а хто зна чи й не першим?) керівним чинником у державі, то на Заході сподівалися, що ця „польська революція" пошириться також і на інші сателітні держави, підкорені Кремлеві, а може навіть і на самий Совєтський Союз. Були й серед українськоі еміґрації одиниці, які сподівалися, що ідеї польської солідарности пошириться на Україну й там спричинять неспокої; а дехто йшов у своїх сподіваннях так далеко, що це навіть може бути початком кінця Совєтського Союзу. Але як знаємо так не сталося. Польська „Солідарність", яка хоч зразу стала великою політичною силою у Польщі і якої таки дуже перелякалася Москва, не змогла поширити своїх ідей серед інших сателітніх народів і підняти їх до одностайного спротиву проти московського поневолення. Зокрема не вдалося польській „Солідарности" поширити своїх ідей та підняти до спротиву Москві поневолені народи, що входять у склад Совєтського Союзу, а в першій мірі найчисленнішого з них — українського народу.

Чому провідники польської „Солідарности" не змогли, хоч намагалися, прихилити довір'я до себе і поширити свої ідеї за унезалежнення серед українського народу, — дає цікаву відповідь на це питання американський дослідник Джордж Лібер у статті п. з. „Невдача 'східньої' політики 'Солідарности'", що була надрукована в поважному американському журналі „Ню Лідер", з 27-го червня 1983 року. Автор статті Джордж Лібер є докторантом східньоевропейської історії Колюмбійського університету в Ню Йорку.

Коли в 1980-81 роках, — пише цей американський автор, постала в Польщі „Солідарність", то однією, з прихованих її цілей було нав'язати зв'язки, а це значить поширити свої ідеї на Білорусь, Україну і Литву — частини яких до 17-го вересня 1938 року були під окупацією Польщі, а які пізніше, після розгрому її Німеччиною, окупував Совєтський Союз.

Надіючись на можливість „експорту" революції до своїх колишніх колоній, речники КОРУ (Комітет оборони робітників), „Солідарности" і провідники Польської Католицької Церкви, визнали і стали підтримувати права національної окремішности білорусів, українців і литовців. Та найважливішою метою цього ідеологічного підходу було прихилити на свою сторону серця і симпатію українців, за територію яких іде боротьба 400 років між Польщею і Росією. Провідники КОРУ, „Солідарности" і Церкви стали проповідувати, що незалежна українська держава є потрібна, щоб могла втриматися „відновлена польська демократична держава". Наприклад, у грудні 1980 року визначний член проводу КОРУ Яцек Куронь виголосив у Варшавському університеті доповідь, у якій заявив, що „не може існувати незалежна Польща без незалежної України". Під час 14-місячного періоду між підписанням Ґданської умови, в якій узаконено діяльність „Солідарности" і встановлення військового стану, польські інтелектуали видавали таємні журнали, у яких писалося прихильно і з симпатією про боротьбу білорусів, українців і литовців проти денаціоналізації і русифікації цих народів у Совєтському Союзі. Коротко перед проголошенням військового стану, група польських католицьких інтелектуалів заплянувала видавати новий журнал „Sąsiady" („Сусіди"), завданням якого мало бути започаткування обміну поглядами з інтеліґенцією із загарбаних Совєтським Союзом територій, як рівнож з сусідньою Німеччиною і Чехо-Словаччиною.

(Продовження буде)

Іван Я. Хамуляк

СТРУКТУРА ГРОМАДИ МІНЯЄТЬСЯ

Щоб переконатись як далеко соціяльна структура нашої громади в Америці міняється, вистачить, мабуть, подивитись на себе та на кількох своїх сусідів чи знайомих.

І хоча батько є, або і не є американським професіоналістом, його сини або доньки є – або швидко будуть лікарями, інженерами, професорами, адвокатами, учителями чи іншими професіоналістами; звичайно мало хто з них плянує бути „блю-колар" робітником. Не будемо далекі від правди, якщо приймемо, що сказане вгорі відноситься до 60-80 відсотків українського походження людей у ЗСА, Канаді й інших країнах нашого поселення.

Та молоді люди заповнюють бюра, втискаються в середнє керівництво, а багато із них входять на чолові позиції американських, канадських та інших підприємств, адміністрації та шкільництва. Багато лікарів, дентистів, архітектів й інших вільних професій відкриває свої власні бюра.

Усвідомивши собі вповні все те, варто подумати як можна зберегти, на наших очах зростаючу, цього роду громаду американців, канадців чи інших людей українського походження тут на поселеннях.

Чи наша громада і її провідні люди готові ці факти прийняти вже сьогодні і пробувати з цими проблемами успішно упоратися, щоб цих, нашого походження, людей, не втратити для нашої української громади. Думаю, що не зовсім!

Сьогодні Українське Товариство Інженерів Америки (ТУІА) нараховує коло однієї тисячі членів. Можна сказати, що 2-4 тисячі потенційних членів є в наших громадах ЗСА, що могли б включитися в члени ТУІА.

Чотиритисячна організація українських професіоналістів у ЗСА — це вже поважна організація. Така сама є ситуація з лікарями і дентистами; дещо менша група адвокатів, бібліотекарів чи може і професорів. Всі ці особи є українського походження і від нього не відійдуть; українського походження людьми вони залишаться до кінця свого життя і те походження перейде на їхніх синів, внуків і дальших нащадків. І так воно повинно бути!

Думаю про збереження українською громадою її автентичности. Це питання повинно кожного із нас турбувати. Ми виховали наших дітей, післали їх до шкіл, видали, звичайно, важко зароблені гроші, і кожний з нас хотів би зберегти їх для нашої української спільноти. Думаю, що число таких, що це їм байдуже, є незначне. Це не тільки фрази! Що ми повинні нині робити, щоб наші романи, богдани, юрки, любомири, мирослави, ігори, євгени і т. п. не ховалися за різними джімами, робертами, тедами й тим подібними, але були гордими із своїх імен, що їх вони дістали від своїх батьків, і допомагала власникам цих імен бути замітними серед чужого оточення, допомагали набирати поваги і респекту до себе своїх зверхників чи співпрацівників. Це діється дуже, дуже, часто, хоч загальним явищем воно ще не є. Але воно може поволі ставати дійсністю. як „приємна правда".

Треба тим нашим ромкам, славкам чи юркам якнайбільше гуртуватися в своїх громадах, а професійні товариства є одними з найефективніших осередків. Але і в цих, існуючих вже організаціях, може і потрібна належна ревізія програми їхньої праці, щоб вони стали приманливими для наших молодих професіоналістів. Правда, це вже нелегка справа, але й не безнадійна. Це ж наші діти чи внуки, звичайно — „добрі діти", отже зв'язки з ними можливі. Пробуймо і напевно не будемо жаліти!

Маючи перед собою оту картину нашої дійсности, можемо — батьки, разом із синами, чи навіть і внуками — допомагати організувати і вести наше зорганізоване громадське і політичне життя. Ми маємо і кваліфікації і моральне зобов'язання це робити. Українська громада є нашою громадою, і її репутація та її доля ніколи не може і не повинна бути нам байдужою. Наші професіоналісти не повинні ніяк допустити, щоб нашу громаду репрезентували некваліфіковані, некомпетентні люди, бо вони репрезентують нас усіх. Професійні товариства мусять допомагати ту нашу репрезентацію вибрати і мати поважний вплив на її працю. Це конечна вимога до наших професіоналістів.

Щоб бути більшою силою, мати більші впливи серед нашого оточення треба координаційного центру для всіх наших професійних організацій. Певна „імітація" його вже існує сьогодні, але немає точно визначених повновластей і тривких організаційних форм. Може ця справа виглядає дещо краще в Канаді, але в ЗСА треба ревізії існуючого стану. Тому треба щиро привітати думки тих, що суґерують в скорому часі скликання спільних сходин голов та інших членів управи, щоб спробувати створити згаданий координаційний центр із більшими повновластями, покищо на терені ЗСА, а колись можна б поширити його і на Канаду, а може і на дальші обшири нашого поселення.

Задум добрий і тому що б надати цій ідеї тривких форм на нині і на роки, які прийдуть, варто її зреалізувати.

Зорганізувавши себе в такому обсязі, професійні товариства зможуть мати вплив на українські громади, вони можуть мати і поважніший вплив на усе наше довкілля на поселенні.

Сьогодні українська громада є далеко інша як була, скажімо, 30 років тому, і вона буде змінятися у дальшому бо прийдуть наші внуки і їхні нащадки. Не число тут буде важливе, але якість тих наших людей, які будуть могти діяти більш ефективно і корисніше для нас самих тут, а теж їхня допомога Україні може бути куди більша, як ми сьогодні можемо собі уявити. Будьмо оптимістами і в тому дусі дивімся на наше життя!

Нині в нас є організації, які охоплюють лікарів, інженерів, журналістів, адвокатів, бібліотекарів, університетських професорів, поліцистів, чи професіоналістів взагалі. В міру потреби ми можемо ці організації поширювати, чи консолідувати, це справа часу й обставин.

Усучаснення та модернізація форм і змісту праці наших громад таки дуже потрібне і сьогодні дуже на часі!

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Козак-характерник

Мова тут, очевидно, про Едварда Козака, який 4-го липня ц. р. відкрив виставку своїх творів у вакаційній оселі „Ксеня" в Кетскильських горах.

Я дозволив собі вибрати титул рецензії у стилі творів майстра з двох причин.

Поперше, як взяти до уваги його вік, Козак показує у своїх картинах магічні чуда; подруге, в його творах виступає щось тільки для нього характерне, безсумнівно оригінальне, чого не може успішно імітувати ніякий інший мистець. Тематично його творчість оперта на мотивах з українських народних пісень і з народного побуту. Він маляр людини в акції, а головними моделями для нього є гуцули.

Однак з-поміж різних людських акцій найбільше майстерно розв'язує цей мистець проблему руху і виразу у танку. Його невеликі картини гуцульських танків, з одною парою танцюристів, що відірвані від землі виконують неймовірні круговороти в повітрі, належать до шедеврів виставки. За позірною легкістю виконання стоїть досвід цілого життя. Це є малярство „з голови і з серця", подекуди з гумористичними елементами, з блискучим сріблистим кольоритом акрилевої фарби.

На виставці було також декілька картин двох синів майстра, Юрія і Яреми Козаків, які, як зрілі мистці, йдуть своїми власними дорогами, хоч і показують деяку „родинну" подібність до батька.

Юрій, модерний реаліст, опирається на українських мотивах, як і його брат Ярема, який вкладає у свої композиції деякі абстрактні елементи.

Любомир Кузьма

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО ІСТОРІЮ УКРАЇНИ В ЧУЖИХ МОВАХ

Пересилаючи чеки до Кредитівки в Філядельфії для перекладів історії України на світові мови, деякі жертводавці висловлюють свої думки, що особливо приємно та інтересно згадати в пресі: Дарія Козак (Мишиґен), жертвуючи 100 дол., пише, що „переклад...„Історії України" проф. Наталії Полонської-Василенко... французькою і німецькою мовами потрібний та англійською, мені здається, він необхідний"; Евгенія Шарко (Мериленд), пересилаючи 100 дол., заявляє, „що це дуже важне діло перевести „Історію України" Полонської на чужі мови" та прохає „всіх дійсних патріотів...долучитись", а Осип і Анастасія Білоуси (Фльорида) пишуть, що переклад „Історії України" проф. Полонської на світові мови — це розумний помисл, Боже помагай! Ми прилучуємося до цього великого діла хоч з малою 25-доляровою пожертвою."

Управа Товариства Українських Інженерів Америки, Відділ у Філядельфії, передавши чек на 250 дол. на переклад „Історії України" проф. Н. Полонської, заявляє: „Сподієmося, що наш скромний даток в якійсь мірі допоможе у виконанні цієї необхідної праці".

При цій нагоді Управа і Екзекутива щиро дякує редакторам українських газет за поміщення статтей і повідомлень, що уможливило нашому Товариству оформитись публічно та прямувати до наміченої мети.

Особливо приємно подати до відома українській спільноті, що Український Вільний Університет у Мюнхені вже почав переклад „Історії України" проф. Полонської. Продовження та закінчення цієї „необхідної" та „дуже важкої справи" залежить від жертвенности української діяспори.

Згаданим жертводавцям щиро дякуємо за моральну і матеріяльну підтримку. Незгаданих жертводавців оголосимо пізніше. Просимо ласкаво приятелів української культури підтримувати Товариство морально в пресі та пересилати пожертви до українського банку — Кредитівки на адресу: Ukrainian Selfreliance Federal Union, 4946 N. Broad Street, Philadelphia, Pa. 19141. Чеки виставляти на: Association for the Promotion of Ukrainian Science in the West, No. 5069.

Товариство для поширення української науки на Заході

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ ОБОРОНИ Каспар Вайнберґер заявив у окремому листі, зміст якого був поданий до публічного відома, зокрема кореспондентам і представникам засобів масової інформації, що Пентаґон не веде дискримінаційної політики у відношенні до жінок і підвищення їх у ранзі та обов'язках йде нормальним шляхом. Вони тільки виключені з виконування воєнних обов'язків, тобто не можуть брати участь у боях на рівні з чоловіками. Деякі феміністи домагаються, щоб Пентаґон змінив і це відношення та зрівнав жінок з чоловіками. Деякі жіночі організації, які написали до Пентаґону листи, думають, що обмеження стосоване у відношенні до жінок підриває мораль армії і зменшує зголошення добровольців з-посеред жінок до армійських частин.

Людмила Волянська

АЛЛІ КОССОВСЬКІЙ-ДАВИДЕНКО У СОРОКАРІЧЧЯ ТВОРЧОСТИ

I.

Один визначний літератор сказав знаменні слова: „Усе, що ми бачимо навколо нас, усе — як прийде час — обернеться частково у тління, — однісінька література залишиться цілою і непохитною. Однісіньку літературу вилучено з законів тління, вона єдина не зазнає смерти", — ці слова згадуєш, коли читаєш щось вартісне: добру цікаву книжку.

Ось така книжка була в моїх руках нещодавно. „Ціна Душі", — збірка новель і оповідань Алли Коссовської-Давиденко, видана накладом авторки вже пару років тому, але про книжку не було такої кількости рецензій, на яку ця книжка безсумнівно заслуговує: мені досі потрапило до рук дві-три добрі рецензії на неї. І ось тепер сповнилося 40-ліття її письменницької діяльности, яка розпочалася ще в Україні віршами для дітей, і розквітла вже тут, у вільному світі, двома збірками поезій — „Паморозь" і „Бабине літо", повістями „Гірський Вовк" і „Двісті перший" та збіркою оповідань та новель „Ціна Душі", про яку слід найбільше сказати, бо вона найновіша.

„Ціна Душі" захопила читачів незвичайністю сюжетів, жвавістю, сенсаційністю акції, повнокровними і „по-західньому" активними персонажами, про яких хотілося б не тільки читати, а й бачити їх на екрані у фільмах, щось так, як загадкові повісті Аґати Крісті, з якою Аллу Коссовську її шанувальники порівнюють. Така є і повість „Двісті перший", і оповідання „Доктор Кох", „Сережка" чи „Краплина безбарвної рідини". Вони сприймаються як кіносценарії, — так багато в них акції, непередбачених ситуацій, загадковости і напруження. І приходить думка, що кінематографія державного народу вже б висвітлювала їх із значним матеріяльним успіхом на екранах своєї країни; а у нас... Все можна охопити двома словами — горе поневоленим.

Є в збірці і про це наше велике горе. Власне, сама збірка навіть розпочинається такою моторошно-реалістичною новелькою „Право на ненависть", у якій змальований терор ЧеКа. Цих тем не уникнути письменникам, хоч для всіх читачів такі оповідання „стравні". Тому не кепська порада тим, хто читатиме книжку, переступити через це перше оповідання і почитати його на кінець, спочатку поринувши в добро і красу, як про це пише, наприклад, ред. Лідія Бурачинська:

„Найцінніше в книжці — це віра в добро і красу, що променює з кожної сторінки"...

(Лідія Бурачинська, Філядельфія).

„Ціна душі" — написана талановито, стилістично; гарною мовою описана природа, історичні вартості, так що не хочеться відкладати, не дочитавши до кінця".

(Д-р Л. Луців, Бруклин).

Як досконало написана кожна річ! Читаю по два-три рази".

(М. Криволап, Філядельфія)

„Оповідання читаються дуже легко, сюжети загострені, романтичні, цікаві. (...) Назагал, тематику Твою я б окреслила, як 'тугу за героїчним', — беру цей вираз Донцова хоч і не зовсім вдало, бо в Тебе ця туга живе підсвідомо, а вливаєш її в своїх 'літературних дітях', щедро наділяючи своїх головних персонажів рисами героїзму, безкомпромісовости та ідеалізму. Композиція твоїх оповідань мені подобається — вона невимушена, плавка, інтригуюча".

(Валентина Юрченко, Йонкерс)

„Книжкою Коссовської зачитуємося обоє"...

(Ів. Костюк, Трентон)

„У Вас особлива м'якість кисті і легка, гнучка мова..."

(Б. Ґут-Кульчицький, Ню Йорк)

„За книжку — просто освідчуюся в коханні..."

(Богданна Чарторийська)

...„Книжка — справді наче квітками запахло від неї".

(Н. Кокольська, Ню Йорк)

„Книжку прочитала з великою цікавістю, бо її не можна читати без цікавости — така вона сенсаційна. Українців тут піднесено до рівня всесвітян, — це дуже приємно вражає. Головне те, що оповідання якісь елеґантні (не знаю, чи про оповідання можна так сказати?)... Немає грубости; найменшого натяку на якийсь вульгаризм... Одним словом — оповідання виточені й витончені! Тематика прецікава".

(Н. Турчманович, Міннеаполіс)

„Прочитав Вашу книжку — чудову перлину..." (Михайло Гікавий, Фльорида).

„Мила несподіванка — книжка Алли Коссовської.... Авторка не тільки вкладає у них (новелі) свою душу, але і вишуканою майстерністю слова відтворює незабутні образи із недавнього минулого, що глибоко ділають на читача".

(Л. Тарнавська, Торонто)

Або ще ось той відгук: „Признаюся, що я не тільки перечитав цю збірку, але намагався пережити її разом з Вами... Яка ж краса і витриманість, починаючи від першої новелі..., а кінчаючи на 'Покинутім хуторі', бо і в нас був колись насправді великий власний хутір... Мені важко сказати, котра із Ваших новель мені найбільше припала до вподоби, „до душі". Всі вони так цікаво оформлені і композиційно витримані; згадати б тільки — „Доктор Кох", „Зловісні маки", „Зникла в темряві", „Ціна душі", „Темпус фуґіт", „Один день Ніночки"...Але навіщо я почав вичислювати, коли ж всі вони настільки досконало написані, що важко розібратися, котра з-поміж них найкраща. А розповідач із Вас, Шановна і Дорога Аллочко, небуденний... Колись читав я таке зауваження французького критика (Франс Дреже), що 'правдиву талановитість письменника найкраще розцінюємо по тому, якщо він про буденні і непомітні речі вміє розповісти геніяльно'. Це ніякий, особливо підібраний пасус для Вас, Шановна Аллочко, але про деякі речі Ви насправді вмієте розказувати геніяльно... Вибачте, що в кожному реченні стільки трикрапок, але мені так дуже хотілося б сказати Вам щось більше про цю Вашу цінну збірку, як це можу вкласти в слова..."

(Ярослав Петрович)

Я зупинилася на цих відгуках, щоб підкреслити і чужими словами надзвичайну почитність цієї особливої збірки „Ціна Душі".

(Продовження буде)

Українська Кредитова Кооперація

На сторінаках української преси тут, в Америці, дуже рідко можна зустріти статті й інформації про нашу Кредитову Кооперацію. Про це й була мова на З'їзді Кооператорів на „Верховині". Ми усі ще докладно не усвідомляємо собі, яке велике значення має сама ця галузь кооперативного життя для української родини і української громади в Америці.

Понад 30 років існування української кредитової Кооперації в Америці і її імпозантний ріст найкраще підкреслювало її вагому питомість у нашому житті. За це діло тут взялися вишколені і ідейно виховані кооператори і зуміли серед нових матеріялістичних обставин на новому місці поселення закріпити саме ідейний елемент кредитової кооперації і як на рідних землях, так і тут український кооператор вніс у наше іміґрантське життя уморальнюючий чинник у кооперативний рух.

У цих ненормальних обставинах скитальщини українська кооперація була вірна добрій традиції, винесеній із рідного краю—допомагати українській родині та причинитись до розбудови церковного і громадського життя.

На 32-му році свого існування зорганізовано 33 кредитові кооперативи, об'єднані в одну центральну організацію—Централю Української Кооперації. Осідок кооперативної Централі після останніх Загальних зборів поділений на два осередки: Головна Рада із головою Володимиром Гупалівським приміщена у Дітройті, а виконний орган із головою Дмитром Григорчуком Ради має осідок у Чикаґо.

Централя Української Кооперації скликає постійно з'їзди усіх кооператив, на яких, крім перегляду праці і певних звітів, відбуваються спеціяльні панелі, призначені кожного разу іншим актуальним проблемам.

Саме такий З'їзд зідбувся 11-го і 12-го червня 1983 року на оселі „Верховина" у Ґлен Спей, присвячений - цим разом справам системі компюторів і їх приміненню у кооперативах, і другий панель, присвячений інформаціям про інвестиції і всякого роду грошові льокати. Обидві ці для наших кооператив важливі справи є не лише під цю пору дуже актуальні, але теж важливі для успішного ведення Кооперативи.

З'їзди, які влаштовує Централя Української Кооперації—це певного роду вишкіл і перегляд проблем, дуже важливих у данний час для кожної Кооперативи. З'їзд-Конференція на „Верховині" були дуже вдалі й добре підготовані. Підібрано панелістів із знанням справи, які зуміли добре насвітлити і передати присутнім делеґатам відповідне примінення і можливість використання відповідних компюторів у своїх кредитівках.

Панель на тему фінансових інвестицій дав широкий огляд фінансової ситуації у Америці та проаналізував можливості різних інвестицій відповідних льокат.

За вийнятком одного панеліста у компюторській системі, представника великої американської фірми КЮНА-ДАТА, усі інші панелісти і ведучі панелями були представники кооператив із Чикаґо, Ню Йорку, Дітройту, Клівленду і Філядельфії.

Велике зацікавлення справами, переданими панелістами, найкраще віддзеркалювала велика участь делеґатів у дискусії і запитаннях. У Конференції взяли участь 78 делеґатів від 20 кооператив. Належить підкреслити, що у Конференції взяли активну участь вже молоді, тут виховані кооператори. А коли до цього додати, що вони добре володіли українською мовою, то наша радість із цього приводу справді велика.

Приємно теж було спостерігати, що на визначних керівних постах у наших кооперативах вже працюють молоді професіоналісти. Їх покищо мало, але треба сподіватись, що усі кооперативи подбають, щоб притягнути вишколених молодих українських професіоналістів, та, вливаючи у їхні серця ідейний мотив Української Кооперації із рідних земель, будуть впроваджувати і передавати провід кредитових кооператив у їхні молоді професійні руки.

Спостерігаючи останню Конференцію Українського ЦУК-а належить ствердити, що вона стояла на високому поземі, та що у порівнянні до минулих років відчувався великий поступ і фахова виробленність представників кооператив у фінансових справах.

Слідуючи за діскусією делеґатів можна було побачити їх бажання якнайкраще забезпечити майно своїх членів, а модерним устаткуванням—компюторами навіть у найменшій кооперативі—дати якнайкращу обслугу своєму членству.

Делеґати З'їзду Кооператив на „Верховині".

На Конференції продемонстровано бажання єдности дії та взаємної допомоги: Минулими роками досить часто виринало питання, чи нам потрібно Кооперативної Централі. На цьому З'їзді відчувалося, що спільними силами ми можемо багато осягнути, а менші і слабші кооперативи з цього об'єднання можуть тільки скористати.

Централя Українських Кооператив працює інтенсивно над усякого роду забезпеченнями. По довгих роках праці та аґенційної практики в Чикаґо Українська Кооперативна Аґенція поширює свою діяльність на усі стейти Америки. Члени кооператив та їхні родини будуть мати змогу користати зі всіх родів забезпечення в аґенціях при поодиноких кооперативах: хати, авта, підприємства, шпитальне.

Від I-го січня 1983 року ЦУК-а перебрало адміністрацію спільного „трасту" на забезпечення вкладів і позик. Ця спільна акція кооператив через ЦУК відразу зменшила премію на 7 центів від тисячі, що у сумі дало біля 50,000 дол. річного заощадження для усіх кооператив. Про цю ділянку праці ЦУК-а і всякого роду забезпечень, напевно, скоро появиться окрема інформація у пресі. Українська Кооперація в Америці має дуже велике значення не лише для української родини, але також і для української громади та її релігійного і культурного життя.

Сьогодні українська Кооперація у Америці об'єднує понад чверть більйона долярів капіталу, що вплинуло із заощаджень одної десятої українського поселення в Америці. Кожного року кооперативи виплачують кругло чотири мільйони дивіденд для свого членства, як також виплачують понад 270,000 долярів на церковні, культурні, виховні і молодечі цілі. Кооперативи виплачують членам найвищі відсотки від різних вкладів, яких не виплачує у цій висоті ніхто інший. Позички кооператив, зглядно їх відсотки, далеко вищі від інших, а крім того, кооперативи дають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 3,000 долярів. Про все це добре знають усі члени, що гуртуються біля кооперативів. Не знають про них лише ті, що стоять осторонь кооператив і ними не зацікавляться.

Колись на рідних землях батьківщини Українську Кооперацію будували усі шари нашого громадянства, і вона була гордістю для всіх нас. Слуга Божий Митрополит Андрей був ініціятором і основником банків та інших установ. У Кооперації на рідних землях не бракувало духовенства, професіоналістів-лікарів і інженерів, промисловців, купців і селян. На жаль, не так стоїть справа у цій вільній країні матеріяльного добробуту. Відчуваємо великий брак активности, моральної підтримки і капіталу нашої Церкви, духовенства, зовсім немає наших лікарів і інженерів, і багато інших громадян, що свої гроші вкладають в інших банках, у цей спосіб шкодять не лише собі, але, що важливіше, українській справі. Та, однак, ми віримо, що прийде час, коли усі включаться у ряди Української Кооперації, яка стане гордістю для усіх українців в Америці, та з подивом будуть дивитися на неї усі інші, як це було колись на рідних землях.

В. Пушкар

Празник і маніфестація на Фльориді

У суботу ранком, 23-го липня ц.р., у пристані Ст. Пітерсбурзького морського заливу Темпа Бей репрезентанти різних поневолених Москвою народів—українців, литовців, естонців, латишів й інших, влаштували протестаційну демонстрацію проти насильного поневолення і гніту цих народів імперіялістичною червоною Москвою. Хоч ранні години не дуже надаються для таких виступів, особливо в такі дні як субота, бо рухливість цього міста починається аж у пополудневих годинах, все ж коло цієї чарівної пристані згуртувалося понад 200 учасників, серед яких, як звичайно, переважали українці.

Зформовані ряди, перемаршуваши довкруги забудовань пристані, зупинились перед сценічним устаткуванням над морем. Представник українців Іван Когут кількома короткими словами звернувся до учасників, щоб з Божим благословенням починати цю маніфестацію. Молитву провів литовський католицький священик. Після цього молоденька українка панна Панчук чудово проспівала американський гимн. Після представлення провідних осіб цієї маніфестації приступлено до промов.

Найкращими промовцями під час маніфестації були українець Іван Когут та промовці, що репрезентували литовців і афганістанців, які знаменито представили свої народи, як стародавні, що мають кількатисячну історію, і безперестанно борються і будуть боротися з наїзниками. З українського боку промовець найкраще передав боротьбу українського народу, однак, чомусь нашу історію все починаємо від 1917 року. Це від'ємно впливає на слухачів, бо, як деякі з них висловились, Україна—це, мабуть, новоспечена нація. Над цим варто б застановитися.

Направити ситуацію—враження про Україну як про „новоспечену націю"—вдалося до певної міри інформаційною літературою — про Україну і її прадавню історію, що числить за собою кілька тисяч років до народження Христа, що її поширювало серед учасників маніфестації товариство Українських Емеритів. Англомовне видання „Українського Тижневика" поширювало Українське Американське Товариство. Це до певної міри заповнило недостачу нашої пропаґандивної праці. Прилучилися до цієї маніфестації також росіяни і поляки.

Після промов покликано нашого пароха о. Ярослава Федика до благодарної молитви. Потім Христина Панчук разом з учасниками відспівала „Боже, благослови Америку!" Цим закінчилася маніфестація поневолених народів.

У неділю, 24-го липня, церква Богоявлення Господнього святочно обходила дні українських святих, володарів України,—королеви св. Ольги і її внука, Христителя України, св. Володимира Великого.

Божественна Літургія мала більш святочний настрій, як це звичайно буває, бо в цей день поминаємо своїх рідних, історичних українських святих, які пов'язані з українською історією. Проповідь нашого пароха переплеталась довкруги життя і творчости св. Ольги і св. Володимира, а душі вірних раділи, що в нашій історії були світлі події, якими варто гордитися.

Церковна заля, прикрашена квітами й українськими вишивками, приманливо впливала на присутніх, на обличчях яких немов сяяла радість. А це, мабуть, тому, що церковне Сестрицтво св. Ольги вперше від часу свого існування приступило до вшанування своєї святої патронки.

По одному боці головного стола пишалась постать володарки України, св. Ольги у всій маєстатичній красі, яку спорудила Марія Сулима. Люся Арвін, голова Сестрицтва, привітала гостей і попрохала пароха до переведення молитви. Слідувало вступне слово п-і Палачички на тему цієї імпрези. Потім п-і Арвін продеклямувала поему „На троні України" пера Осипа Біловуса. Цей виступ прийняла публіка гучними оплесками. Після цього приступлено до смачного обіду.

По закінченні обіду наш парох о. Федик виголосив глибокозмістовну промову в якій представив св. Ольгу в повній її величності володарки України і її заслуги у ширенні Христової віри. За ці заслуги наша Церква визнала її святою-рівноапостольською.

Молитвою закінчено цей день празника в честь св. Ольги. Це перше святкування, звеличання св. Ольги—володарки України, відбулося у нашій громаді у протягу 19 років, а було б побажаним, щоби подібні святкування повторилися кожного року з поширеною програмою.

Осип Біловус

КАРПАТСЬКИЙ ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

влаштовує з доручення

УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ І КАНАДИ

ТЕНІСОВІ та ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

в днях 2, 3, 4 і 5-го вересня 1983 року

на кортах СОЮЗІВКИ

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ

ЗА ІНДИВІДУАЛЬНІ ПЕРШОСТІ

УКРАЇНСЬКОЇ СПОРТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ АМЕРИКИ І КАНАДИ на рік 1983

І ЗА ЧАШІ

УНСоюзу, Союзівки, Свободи, (в тому пропам'ятна чаша Інж. Б. Рака), Українського Тижневика і п-ні Марії Душник

в поодинокій грі:

ЖІНОК І ЖІНОК (35 р. і вище), ЧОЛОВІКІВ,МОЛ., СЕНЬЙОРІВ (35-44), СЕНЬЙОРІВ (45 і 55 р.), ЮНАЧОК, ЮНАКІВ (18, 16, 14, 12 і нижче р.)

Зголошення до змагань враз із вписовим по $10.00 приймає:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
c/o ANYA DYDYK
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

до 25-го серпня 1983 р. Зголошення одержані після 25-го серпня, не будуть взяті до уваги турніровою комісією.

ПОРЯДОК ЗМАГАНЬ:

П'ятниця, 2-го вересня — год. 1:00 по пол. на Союзівці: елімінаційна рунда чоловіків. Змагуни, які мусять змагатися в цій рунді одержать окремі повідомлення від проводу турніру до **середи, 25-го серпня.**

Субота, 3-го вересня – год. 8:30 рано на Союзівці: 1-ша рунда юначок (всі групи), сеньйори (35 р. і 45 р.) та жінок. Год. 8:30 рано в Ню Полц: 1-ша рунда чоловіків. Год. 10:30 на Союзівці: 1-ша рунда юнаків (всі групи) год. 10:30 в Ню Полц: турнір переможених. Год. 3:30 по пол. на Союзівці: 1-ша рунда сеньйорів (55 р.).

Час та місце дальших змагань назначить провідник змагань Р. Ракочий, ст.

Змагуни групи чоловіків, вильосовані до елімінаційної рунди на п'ятницю, які не зможуть приїхати в цей день, як рівнож ті, що відпадуть в елімінаційних, можуть змагатись в в групі переможених.

З уваги на короткий час турніру та велике число учасників, змагуни можуть голоситись тільки до одної конкуренції, яку зазначать точно на реєстраційнім листку.

на басейні СОЮЗІВКИ
Субота, 3-го вересня 1983 року, о год. 11-ій вранці

МІЖКРАЙОВІ ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

за ПЕРШОСТІ УСЦАК-у та за ТРОФЕЇ І НАГОРОДИ УНСоюзу

у слідуючих конкуренціях для хлопців і дівчат:

8-10 — 11-12 років

25 м. — довільним
50м. — довільним
25 м. — горілиць
25 м. — грудним
25 м. — метеликом
4 х 25 м. гінці — довільним

13-14 років

50 м. — довільним
100 м. — довільним
50 м. — горілиць
50 м. — грудним
50 м. — метеликом
100 м. — змінним
4 х 50 м. гінці — довільним

15 років і вище

50 м. — довільним
100 м. — довільним
50 м. — горілиць
50 м. — грудним
50 м. — метеликом
100 м. — змінним
4 х 50 м. гінці — змінним

Змагуни (-ки) можуть брати участь у 3-ох індивідуальних конкуренціях і один раз в гінцях.

Зголошення до змагань приймається в суботу, 3-го вересня, від години 9:30 рано над басейном. Вписове $2.00 від особи.

Провід змагань: РОМАН СЛИЖ, ОЛЕСЬ НАПОРА, ЮРІЙ ГРАБ, ЯРОСЛАВ РУБЕЛЬ, ХРИСТИНА КУШНІР, ІРЕНА СЛИЖ, МАРКО КРИШТАЛЬСЬКИЙ, БОГДАН і ІВАННА ЯЦІВ, ІГОР СОХАН.

У змаганнях можуть брати участь змагуни (-ки), яких Т-ва є членами УСЦАК.

ЗМАГАННЯ ПРИСВЯЧЕНІ: 90-ЛІТТЮ „СВОБОДИ"
50-ЛІТТЮ „УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА"
30-ЛІТТЮ „ВЕСЕЛКИ"

РЕЄСТРАЦІЙНИЙ ЛИСТОК — ДЛЯ ТЕНІСУ ТІЛЬКИ

ПРОСИМО ВИТЯТИ та ВИСЛАТИ РАЗОМ З ОПЛАТОЮ $10.00.

(Зголошення без вписового не приймається)

1. Ім'я і прізвище: ....
2. Адреса (по-англійськи) ....
3. Телефон: ....
4. Дата народження: ....
5. Конкуренція та група в якій змагун хоче брати участь: ....
6. Клюбова приналежність: ....

Чеки виставляти на: KLK, American Ukrainian Sports Club.

Фільм про Великий голод

При православному Інституті св. Володимира в Торонто, Канади, постав Комітет дослідження Великого голоду в Україні в 1932-33 роках. Плян праці Комітету передбачує, між іншим, і створення фільму про цей голод, в якому були б свідчення очевидців і тих, що пережили самі той голод, інтерв'ю з дослідниками причин голоду та показ архівних документів. На становище режисера Комітет запросив відомого фільмового продуцента Славка Новицького, який виконав уже чимало цікавих і цінних фільмів з українського життя, а в тому і з життя нашої Церкви (фільм „Щоб дзвони дзвонили").

В неділю, 24-го липня ц.р., С. Новицький відвідав у товаристві своїх співробітників Оселю Ап. Андрія в Савт Бавнд Бруку, щоб зустрітись з Владикою Митрополитом Мстиславом та поінформувати Владику про задум Інституту св. Володимира і провести з ним інтерв'ю. Як відомо, в роках 1932-33 Владика Мстислав був послом українського населення Волині до польського парляменту та членом президії того сойму. У тих же роках Владика був членом президії Громадського допомогового комітету, який очолював в Польщі акцію допомоги голодуючим в Україні. При цій нагоді Владика пригадав надзвичайно цікаві події з того часу, особливо про різні перешколи на шляху до здійснення завдань Комітету.

Особливо цікавою була реакція українського населення в Польщі на вістки з України про страшний голод. Ці вістки доносили і втікачі з Украни, переборюючи надзвичайно великі труднощі, як наприклад, перепливаю-

(Закінчення на стор. 4)

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов у Вічність
наш Дорогий БАТЬКО

бл. п.

Любомир Рихтицький

16-го липня 1983 р.

У час нашого великого горя, ми одежали багато підтримки, співчуття і теплоти від наших Приятелів і Знайомих.

Ми складаємо найщирішу подяку всім Друзям і Організаціям, які брали участь у похоронних відправах і які прислали нам співчуття. Особлива подяка належиться Всечеснішим Отцям з парафії свв. Володимира і Ольги, та їх пароховi о. Бутринському за похоронні відправи.

Пам'ять про нашого Батька залишиться у наших серцях назавжди.

Донька — ТАМАРА з чоловіком
ВОЛОДИМИРОМ і донею ВІРОЮ
Син — НЕСТОР і донька КСЕНЯ
з мамою ДАРІЄЮ

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що по короткій недузі, на 68-му році життя відійшов у Вічність в Арґентині,

наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І БРАТ

бл. п.

мґр. ВОЛОДИМИР ЛЕХ

народжений 20-го грудня 1916 р. в Україні, громадський діяч на рідних землях і в Арґентині, відданий українській справі патріот, політичний в'язень в часі німецької окупації, один з організаторів похідних груп на Схід

У глибокому смутку:

дружина — КАТЯ
2 ДОЧКИ
БРАТ і СЕСТРА в Україні
та ближча і дальша Родина в США і в Україні

У неділю, 7-го серпня 1983 р., о год. 10-ій ранку ПАНАХИДУ відправить о. ПАНАСЮК, у церкві св. Ів. Хрестителя у Виппані, Н. Дж.

Екуменічне відзначення голодомору в Оттаві

Хоч спільні відзначення пам'яті жертв українського і балтицьких народів мають за собою вже довголітню традицію в Оттаві, цього року Ініціятивний комітет поставив окремий наголос на екуменічне відзначення 50-ліття голодової катастрофи 1932-33 років в Україні, в наслідок якої жертвами московського терору впали мільйони українців. Ввечері в середу, 8-го червня, зібралося понад тисяча осіб в найбільшій в Оттаві катедрі Пресвятої Діви (Notre Dame Basilica), щоб скласти поклін жертвам цієї трагічної події в історії українського народу та одночасно відзначити пам'ять тих, які згинули від часу окупації балтицьких країн Москвою 1939 року.

У святочному молитовному церемоніялі, який спільно очолили Митрополит української католицької церкви в Канаді Владика Максим Германюк і Владика Василій, Єпископ Саскатунський, який репрезентував Блаженнішого Андрея, Митрополита Української Православної Церкви, взяли участь також К. Раудсеп, єпископ Естонської Лютеранської Церкви в Канаді, о. д-р В. Скіландзіюнас від литовської католицької місії о. Е. Ландж, пастор Латвійської Лютеранської Церкви, о. Ігор Куташ, о. Р. Божик і о. В. Шевчук. Молитовним церемоніялом проводив сам ректор катедри о. Р. Гуналт, який репрезентував римо-католицького архиєпископа Оттави, а присутніми були також представники англіканської, лютеранської та інших місцевих церков.

Ініціятивний комітет, в склад якого, крім українців (Б. Сірський, голова відділу КУК і М. Світуха, голова Ради Поневолених Европейських Народів в Оттаві), входили представники литовців, лотишів і естонців, подбав про вислання поіменних запрошень разом з відповідним інформаційним матеріялом про голодомор в Україні до понад 2000 осіб і установ, в тому всім федеральним послам і сенаторам, амбасадорам близько 70 країн, професорам трьох університетів, членам міських та регіональних установ, священикам всіх церков різних віровизнань та багатьом іншим визначним особам.

При вході до катедри гостей вітали молоді члени мистецької групи „Дніпро" в українських народніх строях та молодь у національних строях балтицьких народів. Під звуки канадського, українського і гимнів балтицьких народів святочно внесено національні прапори, а за ними символічний дротяний вінок, удекорований чотирьома квітами, як символ волі чотирьох тепер поневолених народів.

Після короткого вступного слова-молитви, переведеної ректором катедри в англійській і французькій мовах, духовенство поодиноких віровизнань по черзі прочитало молитви мовами кожного поневоленого народу.

В програмі духовного концерту хор української католицької церкви під проводом С. Шевців проспівав „Блажен Муж" і „Боже, вислухай благання", а хор української православної церкви під проводом А. Ільченка — заупокійні молитви. Традиційну народню музику грали на флейті і на чельо литовський і естонський мистці у супроводі музики на органах у виконанні латвійки А. Рунданс.

У головних проповідях, присвячених пам'яті жертв голодової катастрофи українського народу, Митрополит Максим і Єпископ Василій накреслили історичне тло подій 1930-их років, зупиняючися докладніше над жорстокими заходами Москви елімінувати всі прояви стремління українського народу зберегти окремішність свого культурного і економічного розвитку. Вказуючи на трагічні наслідки насильної колективізації українського народу, ієрархи обох українських Церков підкреслили також байдужість західнього світу до тодішніх подій на Україні, про які широко писала західня преса.

Серед поверх тисячі зібраних у катедрі осіб, крім українців і членів балтицьких громад, були присутні представники інших східньоевропейських народів — поляків, чехів і білорусів. Між почесними гістьми було кілька федеральних послів та представники кількох амбасад західніх держав в Оттаві.

Перед цим екуменічним Богослуженням за стараннями Ініціятивного комітету відбулася зустріч ієрархів наших Церков з представниками інших віровизнань, щоб познайомити їх ближче з історичним тлом подій 1930-их років в Україні та зі сучасним положенням українського і балтицьких народів. Завдяки співпраці сенатора С. Гайдаша ця зустріч відбулася при обіді в гостинниці федерального парляменту. В ній взяли участь Владика Василій, римо-католицький архиєпископ Плюрд, лютеранський єпископ Раудсеп, представник англіканського єпископа архидиякон Врайт, настоятель римо-католицької катедри о. Гуналт, декан латвійської лютеранської церкви О. Войткус, отці І. Куташ, В. Шевчук і Р. Божик. З-поміж світських осіб присутніми були посли К. Робінсон, Л. Левицький, сенатор М. Беліш, голова Ради ПЕН М. Світуха, голова КУК Б. Сірський та інші гості.

Під вмілим проводом сенатора Гайдаша присутні мали можливість обмінятися думками про переслідування всіх релігійних віровизнань в теперішніх кордонах Совєтського Союзу, наголосити цілковите знищення української православної і греко-католицької церков, зруйнування історичних пам'яток, як також і підкреслити тривожний факт браку зацікавлення релігійними переслідування в СССР зі сторони провідних церковних достойників в західньому світі.

Екуменічне відзначення 50-ліття трагічного голодомору в Україні в Оттаві надало цим подіям ширшого значення, висуваючи їх на всеканадський рівень. Правда про голодову катастрофу 1930-их років поступово доходить до уваги не лише ширшого загалу канадського громадянства, але, найголовніше, пробиває дорогу до свідомости релігійних і політичних провідників суспільства.

Прикладом цього може бути факт, що едмонтонський посол федерального парляменту Д. Кілгур помістив у понеділок, 13 червня, у рекорді парляментарних нарад заяву про це екуменічне відзначення голодомору в Україні, називаючи події 1933 року „безпощадним і свідомим актом геноциду"

Микола Світуха

Відкриття Історичної Української Книгарні „1914"

Історична Українська Книгарня „1914"

У неділю, 12-го червня ц.р., в 3-ій годині по обіді в Форт Едмонтон Парку відбулося багатолюдне й урочисте відкриття Історичної Української Книгарні.

Історія цієї книгарні така: в жовтні 1912 року Михайло Фербей (еміґрант з України), відкрив в Едмонтоні українську книгарню, під адресою 10234 - 96 вулиця, а роком пізніше перепродав її братові Дмитрові та його дружині Марії Фербей. До речі, це була перша українська книгарня, в Едмонтоні книгарня в тих часах і пізніше дуже важливу ролю відіграла в культурно-освітніх справах всіх мешканців цієї місцевости, зокрема навколо неї гуртувалися не тільки українці, а й інші етнічні групи.

В останніх роках д-р Манолій Лупул, президент Інституту Українських Студій в Едмонтоні, дослідив, що українці були перші, які заснували книгарню в Едмонтоні — українську книгарню. Цю справу було представлено Едмонтонській Історичній Фундації, яка узгіднила проєкт. Едмонтонське Історичне Товариство подало рекомендацію Фундації Форт Едмонтон Парку, яка призначила у цьому парку відповідну площу, на яку звезено різні історичні будови піонерських часів з умовою відбудувати цю книгарню, яка повинна бути такою, як вона була на самих початках. Альбертський провінційний уряд погодився сплатити половину вартости будови, а другу половину повинно зібрати українське громадянство. Вся вартість будови — понад 200,000 дол.

У справі будови було створено спеціяльний комітет з 21 особи з представників усіх українських організацій, незалежно від партійних чи релігійних приналежностей. На голову обрано Марію Лобай (рідну сестру колишнього посадника Василя Гаврилюка).

У неділю, 6-го червня 1982 року, відбулось урочисте посвячення площі під будову книгарні з відповідною програмою та участю багатьох провідних осіб й українського громадянства Едмонтону і провінції Альберти.

Відкритя нової Української Історичної Книгарні

Відкриття було назначено на 12-го червня 1983 року о 3-ій годині по обіді. Погода в цей день була чудова. До Форт Едмонтон Парку з'їхалось багато людей з Едмонтону й близьких околиць, багато осіб було в українських одностроях. Настрій у всіх святочний - відбувалася подія історичного значення для українців.

Точно в 3-ій годині, як було заповіджено, Марія Лобай коротким вступним словом відкрила цю урочистість. До почесної президії було покликано 15-ть провідних осіб Едмонтону, господарем був адвокат Ростик Садовник, попередній голова українського клюбу професіоналістів та підприємців.

М. Лобай в своєму слові привітала присутніх, коротко розповіла історію проєкту будови книгарні, подякувала членам Комітету й всім жертводавцям; загальна сума збірки становила понад 150,000 долярів, що свідчить про високу жертвеність українського громадянства.

Джун Кавіна, член міської ради Едмонтону, тепло вітала українців за будову книгарні. Від Альбертського провінційного уряду промовляв В. Берне, який також висловився похвально за будову книгарні. Д-р М. Суховерський, голова провінційної ради КУК, виконав передачу ключів Історичної Української Книгарні „1914" представникові Фундації Форт Едмонтон.

Посвячення будинку книгарні довершили о. митрат Д. Лучак, настоятель українського православного собору, й о. В. Гупало, парох української католицької церкви в Едмонтоні.

Між промовами відбулися концертові точки; хор сеньйорів громад св. Андрея, диригентка Леся Сліпчук, прекрасно виконав декілька пісень, зокрема Христос Воскрес. Учні двомовної школи св. Мартина під диригентурою Лілеї Волянської також прекрасно виконали кілька пісень. При кінці програми виступала мандолінова струна оркестра під проводом Володимира Чорновола.

Перетинання стрічки виконали суддя Іван Дікур, Є. Крипс, Б. Шулякевич, д-р М. Суховерський, Марія Лобай, д-р Чалмерс і Леся Івасюк, найстарша дочка св.п. Дм. і М. Фербеїв. До речі, всі, що промовляли і перетинали стрічку, були в почесній президії.

Після закінчення офіційної програми відбулись оглядини Історичної Української Книгарні „1914" та прийняття з кавою і перекускою для всіх учасників.

Будинок цієї книгарні є двохповерховий, цегляний. Перший поверх призначений для розміщення різних архівних матеріялів, починаючи з 1905 року, та різних книжок, які були в книгарні в перші роки її існування. Також частину першого поверху призначено на різні сувеніри для продажу. Другий поверх призначений для відбуття різних імпрез чи сходин. Під час відкриття на другому поверсі відбулась виставка українських малярів. У книгарні пишається таблиця почесних жертводавців та окремих організацій, що спричинились до цього проєкту. Також виставлена таблиця фундації родини Криси — Івана та Вікторії, і всієї їх родини. Отже, Історичну Українську Книгарню в Едмонтоні можна оглядати щоденно від 10-ої год ранку до 9-ої год вечора.

Належить зазначити, що Українська Книгарня в Едмонтоні існує до цього часу під власністю Богдана Мельничука та його дружини Наталки, дочки покійних Дмитра і Марії Фербеїв. Адреса цієї книгарні — 10215 - 97 вулиця. До речі, в книгарні є багато різних старинних друків, яких навіть в окремих бібліотеках неможливо дістати, а також нові видання, котрі появляються на книжковому ринку. Книгарня має також каталог книжок.

Церемонія відкриття Історичної Української Книгарні „1914" в Едмонтоні відбулася святочно й урочисто, а найголовніше, що ця подія здобула прекрасні відгуки не тільки серед українців, а й наших співгорожан, про що були окремі згадки в англомовній пресі. Напевно, ця подія піднесла престиж українців у Канаді.

К. Т-чко

Фільм...

(Закінчення зі ст. 3)

му часі вдалося здобути дозвіл польського уряду на навантаження зібраного зерна в вагони для перевезення його залізницею в Україну. Вагони з зерном були скеровані в основному на такі прикордонні пункти: Рівне-Здолбунів на лінії Шепетівка-Фастів, Тернопіль-Підволочиське на лінії Жмеринка-Винниця та до Сарн, на лінію до Коростеня й Києва. Згодом на прикордонних станціях утворилися затори з вагонів, бо уряд УССР відмовився прийняти ті вагони. Совєтська залізнична служба і прикордонні військовики однозгідно казали: ніякого голоду в Україні нема, це видумка ворогів Совєтського Союзу. Таку саму аргументацію прийшлось чути і в амбасаді УССР у Варшаві. Майже дослівно таку саму відповідь давали західньоевропейські дипломати на чолі з прем'єр-міністром Франції Ерріо, якого совєтський уряд запросив у той час відвідати Україну, щоб показати йому те, що совєтському урядові було вигідно, в основному „потьомкінські совгоспи", годуючи при цій нагоді високого гостя добірними стравами, які гості й господарі запивали вином з колишніх царських винниць у Криму.

Тож треба підтримати всебічно ініціятиву Інституту св. Володимира в Торонто і допомогти йому здійснити почесний задум — зробити документальний фільм про Великий голод. Цей фільм повинен бути доступний і чужинцям; крім української версії, одночасно і обов'язково цей фільм повинен бути поданий і в англійській версії.

чи Дністер до Румунії. Отож заклик Комітету долетів блискавкою до найдальших закутків Волині, Галичини і південних околиць Полісся. Скоро після того валки возів з мішками зерна поспішали до українських кооператив і громадських установ. Дякуючи заходам українських послів і сенаторів, в порівнюючи коротко-

Христя П-ська

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ПАВЛО ІВАНИНА, член УНС Відд. 158-го ім. Б. Хмельницького в Брукліні, Н.Й., помер на 73-му році життя. Нар. 1909 року в Україні. Членом УНС став в 1969 році. Залишив у смутку сина Ярослава, дочку Галю, братів і сестер в Україні. Похорон відбувся 16-го квітня, 1983 року на цвинтарі Св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа Товариства

КАЗИМИРА ГЛАДУН, член УНС Відд. 316-го в Рочестері, Н.Й., померла 28-го квітня 1983 року на 77-му році життя. Нар. 1906 року в Серниках Долішніх, Україна. Членом УНС стала в 1941 році. Залишила в смутку мужа Романа і дочку Віру. Похорон відбувся 1-го травня 1983 року в Ню Йорку, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар.

МАРІЯ ОЛЕНЧУК, член УНС Відд. 279-го в Зейнсвіллі, Огайо, померла 14-го квітня 1983 року на 78-му році життя. Нар. 28-го жовтня 1904 року в Польщі. Членом УНС стала в 1940 році. Залишила в смутку доньок Анну Арнольд і Марію Лю Левандуську. Похорон відбувся 16-го квітня 1983 року на цвинтарі Оливна Гора в Зейнсвіллі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
Діяна К.Додсон, секр.

МАРТА ТУРЧИН, член УНС і кол. секретарка 278-го Відділу ім. св. Василія у Вілкс-Беррі, Па., померла 29-го квітня 1983 року на 83-му році життя. Нар. 1899 року в Україні. Членом УНС стала в 1954 році. Залишила в смутку доньку Евгенію Ваславську. Похорон відбувся 2-го травня 1983 року на цвинтарі свв. Петра і Павла у Вилкс-Беррі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Е.Ваславська, секр.

ГІЛЯРІЙ ПАПІЖ, член УНС Відд. 385-го Т-ва „Запорозька Січ" в Міннеаполісі, Мінн., помер 30-го квітня 1983 року на 72-му році життя. Нар. 6-го листопада 1911 року в Старім Місті, повіт Підгайці, Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Стефанію, синів Мирона і Андрія з родинами, внуків Михайла і Стефана, братів Василя з дружиною Галиною і Ілька з родиною в Україні. Похорон відбувся 4-го травня 1983 року на цвинтарі Гетсеманський Сад в Міннеаполісі, Мінн.

Вічна Йому Пам'ять!
Мирон Крамарчук, секр.

КАЗИМИР КОРЧИНСЬКИЙ член УНС Відд. 464-го ім. Л. Українки в Ошаві, Онт., помер 24-го квітня 1983 року на 83-му році життя. Нар. 1901 року в Україні. Членом УНС став 1959 року. Залишив у смутку дружину Анну, сестру Анну, п'ять дітей, 12 внуків і одного правнука. Похорон відбувся 27-го квітня 1983 року на цвинтарі свв. Володимира і Ольги в Ошаві, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Микола Хомин, секр.

ВОЛОДИМИР САС, член УНС Відд. 385-го Т-ва „Запорозька Січ" в Міннеаполісі, Мінн., помер 18-го квітня, 1983 року, на 69-му році життя. Нар. 1913 р. в Чмировичах повіт Ярослав, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку брата Емілія і його родину в Торонто, сестер Евдокію і Анну в Польщі. Похорон відбувся 21-го квітня 1983 року на Гетсиманськім цвинтарі в Міннеаполісі, Мінн.

Вічна Йому Пам'ять!
Мирон Крамарчук, секр.

ПАВЛО РОМАНЮК, член УНС Відд. 221-го ім. св. Стефана в Чикаго, Ілл., помер 21-го квітня 1983 року не 69-му році життя. Нар. 1913 року в селі Княже, повіт Золочів. Членом УНС став у 1949 році. Залишив у смутку дружину Марію, заміжних дочок Надію і Володимиру і двох внуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
М.Карачевський, секр.

ВАСИЛЬ В. ТАНІН, член УНС Відд. 103-го ім. Івана Франка в Мілвокі, Віск., помер 9-го травня 1983 року на 70-му році життя. Нар. 1913 року в Мілвокі, Віск. Членом УНС став 1933 року. Залишив у смутку дружину Естер і союзову громаду. Похорон відбувся 13-го травня 1983 року на цвинтарі Чесного Хреста в Мілвокі, Віск.

Вічна Йому Пам'ять!
Уляна Тишинська, секр.

ПЕТРО ГОЛІЗНА, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" в Форт Сити, Па., помер 14-го травня 1983 року на 72-му році життя. Нар. 17-го липня 1911 року в Форд Сити, Па. Членом УНС став в 1950 році. Залишив у смутку синів Андрія і Михайла, брата, сестру і дальшу родину. Похорон відбувся 18-го травня 1983 року на Українському цвинтарі в Форд Сити, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Турко, секр.

КАТЕРИНА ВОЙТОВИЧ, член УНС Відд. 147-го ім. св. Миколая в Аллентавні, Па., померла 10-го травня 1983 р. на 74-му році життя. Нар. 4-го липня 1909 року в Тейлорі, Па. Членом УНС стала 1927 року. Залишила у смутку сестру Марію, братів Івана і Дмитра. Похорон відбувся 14-го травня 1983 року на українському православному цвинтарі св. Марії у Вайтголлі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Катерина Гуцайлюк, секр.

ЗБОРИ ● ВІДДІЛІВ УНС ●

НЕДІЛЯ, 7-го СЕРПНЯ 1983 р.

Нюарк, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 76-го Відд., о год. 10:15 вранці в українській католицькій школі при Айві вул. і Сенфорд Авеню. Проситься членів прибути та вирівняти залеглі вкладки. Найкраще платити вкладки чеками і посилати прямо до Відділу. — Юлія Демчук, секр.